

ODPORÚČANIE RADY**zo 14. júla 2015,****ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2015 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2015**

(2015/C 272/03)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Európska rada 26. marca 2010 schválila návrh Komisie o iniciovaní novej stratégie pre rast a zamestnanosť nazvanej Európa 2020 založenej na posilnenej koordinácii hospodárskych politík. Táto stratégia sa zameriava na kľúčové oblasti, v ktorých sú potrebné opatrenia na oživenie potenciálu Európy v oblasti udržateľného rastu a konkurencieschopnosti.
- (2) Na základe návrhov Komisie prijala Rada 14. júla 2015 odporúčanie o hlavných smeroch hospodárskych politík členských štátov a Únie a 21. októbra 2010 prijala rozhodnutie o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov ⁽²⁾. Tieto akty spoločne tvoria tzv. integrované usmernenia, pričom členské štáty boli vyzvané, aby ich zohľadnili vo svojej vnútroštátnej hospodárskej politike a politike zamestnanosti.
- (3) Rada 8. júla 2014 prijala odporúčanie ⁽³⁾, ktoré sa týkalo národného programu reforiem Slovenska na rok 2014 a ktorým predložila svoje stanovisko k aktualizovanému programu stability Slovenska na rok 2014. Komisia 28. novembra 2014 v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 473/2013 ⁽⁴⁾ predložila svoje stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovenska na rok 2015.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Zachované rozhodnutím Rady 2014/322/EÚ zo 6. mája 2014 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov na rok 2014 (Ú. v. EÚ L 165, 4.6.2014, s. 49).

⁽³⁾ Odporúčanie Rady z 8. júla 2014, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2014 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2014 (Ú. v. EÚ C 247, 29.7.2014, s. 122).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 473/2013 z 21. mája 2013 o spoločných ustanoveniach o monitorovaní a posudzovaní návrhov rozpočtových plánov a zabezpečení nápravy nadmerného deficitu členských štátov v eurozóne (Ú. v. EÚ L 140, 27.5.2013, s. 11).

- (4) Komisia 28. novembra 2014 prijala ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2015. Komisia v ten istý deň prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011⁽¹⁾ správu o mechanizme varovania, v ktorej nebolo Slovensko určené za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.
- (5) Európska rada 18. decembra 2014 schválila priority pre posilnenie investícií, zintenzívnenie štrukturálnych reforiem a uskutočnenie zodpovednej fiškálnej konsolidácie priaznivej pre rast.
- (6) Komisia 26. februára 2015 uverejnila svoju správu o Slovensku na rok 2015. Táto správa obsahovala posúdenie pokroku, ktorý Slovensko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých 8. júla 2014.
- (7) Slovensko 29. apríla 2015 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2015 a program stability na rok 2015. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.
- (8) Slovensko sa v súčasnej dobe nachádza v preventívnej časti Paktu stability a rastu. Vláda vo svojom programe stability na rok 2015 plánuje postupne znížiť celkový deficit v roku 2015 na 2,5 % HDP a do roku 2018 ďalej na 0,5 % HDP. Strednodobý cieľ, ktorým je štrukturálny deficit na úrovni 0,5 % HDP, sa má podľa programu stability dosiahnuť v roku 2017. Očakáva sa, že pomer verejného dlhu k HDP sa v roku 2015 mierne zníži na 53,4 % a do roku 2018 bude pokračovať v klesaní až na 50,3 %. Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú tieto rozpočtové prognózy, je vierohodný. Opatrenia, ktoré majú tvoriť základ pri dosahovaní plánovaných cieľov deficitu od roku 2016, však stále neboli dostatočne konkretizované. Podľa prognózy útvarov Komisie z jari 2015 je čistý rast výdavkov pod referenčnou hodnotou tak v roku 2015, ako aj v roku 2016, a teda spĺňa požiadavky Paktu stability a rastu. Na základe posúdenia programu stability a berúc do úvahy prognózu útvarov Komisie z jari 2015 zastáva Rada názor, že Slovensko pravdepodobne splní ustanovenia Paktu stability a rastu.
- (9) Pracovný trh vykazoval v roku 2014 náznaky oživenia, ale nezamestnanosť je aj naďalej vysoká. V systéme sociálneho zabezpečenia došlo k redukcii demotivačných faktorov a určitý pokrok sa dosiahol aj v oblasti znižovania nezamestnanosti mladých ľudí, avšak zásadnou výzvou naďalej ostáva dlhodobá nezamestnanosť, pričom zamestnanosť Rómov a nízkokvalifikovaných pracovníkov je nízka. V snahe zlepšiť verejné služby zamestnanosti boli síce prijaté určité počiatkové opatrenia, v rámci týchto opatrení má však poskytovanie individualizovaných služieb značné obmedzenia, ktoré sa týkajú najmä osôb, ktoré sú od pracovného trhu najviac vzdialené. Miera zamestnanosti žien je naďalej výrazne pod priemerom EÚ, čo je dôsledkom nedostatočného poskytovania kvalitných a cenovo dostupných služieb starostlivosti o deti, ako aj pomerne dlhého trvania rodičovskej dovolenky.
- (10) Slovensko dosiahlo určitý pokrok v oblasti učenia sa prácou, v rámci ktorej má v roku 2015 nadobudnúť účinnosť nový zákon o odbornom vzdelávaní a príprave. Len obmedzený pokrok sa však dosiahol v oblasti zlepšovania vyučovacích podmienok, podpory vytvárania bakalárskych programov viac orientovaných na výkon povolania a zvyšovania podielu rómskych detí, ktoré navštevujú zariadenia pre vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve. V oblasti zabezpečenia širšej účasti Rómov na odbornej príprave a vyššom vzdelávaní neboli prijaté žiadne opatrenia. Len obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti riešenia nedostatkov v slovenskom systéme výskumu a inovácií, pričom je potrebné najmä zlepšiť kvalitu a relevantnosť vedeckej základne a podporovať spoluprácu medzi akademickou obcou, výskumnými inštitúciami a podnikmi.
- (11) Nízka kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku znižuje atraktivnosť krajiny pre zahraničných, ako aj domácich investorov. Na podnikateľské prostredie má mimoriadne škodlivý vplyv nedostatok efektívnosti a neefektívnym riadením ľudských zdrojov. Štátna služba trpí vysokou fluktuáciou zamestnancov a neefektívnym riadením ľudských zdrojov. Snaha bojovať s korupciou sa doposiaľ prejavila len v obmedzenej miere. Neriešená ostala najmä potreba posilniť analytické a auditové kapacity daňovej správy. Verejné obstarávanie sa vyznačuje systémovými nedostatkami, ktoré vplývajú na rozdeľovanie verejných zdrojov.
- (12) Hoci nedávne zmeny daňového systému prispeli k zlepšeniu verejných financií, náklady súvisiace so starnutím obyvateľstva budú mať v budúcnosti vplyv na zadlženosť Slovenska, ktorá je v súčasnosti relatívne stabilná. Dlhodobá udržateľnosť verejných financií závisí od schopnosti vlády zvyšovať nákladovú efektívnosť sektora zdravotnej starostlivosti. Celková efektívnosť slovenského zdravotníctva je slabá a v porovnaní so zvyškom EÚ

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

dosahuje podpriemerné výsledky. Vláda prijala novú stratégiu pre sektor zdravotníctva na roky 2014 – 2020, ktorej cieľom je pokúsiť sa riešiť nedostatky národného systému zdravotnej starostlivosti. Táto stratégia sa v súčasnosti realizuje, ale väčšina opatrení ešte nenadobudla účinnosť. Zároveň pretrváva neefektívnosť pri výbere a správe daní.

- (13) Nedostatočné výsledky z posledných rokov vo sfére investícií môžu naštříbiť dlhodobé vyhliadky Slovenska v oblasti rastu. Pokles súkromných investícií v období rokov 2008 až 2013 bol obzvlášť výrazný, pričom na nefinančné korporácie pripadalo v dôsledku poklesu miery priamych zahraničných investícií asi 90 % poklesu celkových investícií. Investície do investičného majetku v roku 2013 boli v reálnom vyjadrení stále približne o 13 % nižšie než v roku 2008. Hoci bol pokles verejných investícií oveľa nižší, napriek tomu má významné dôsledky vzhľadom na rozsiahle projekty dopravnej infraštruktúry, ktoré sú nevyhnutné na to, aby aj stredoslovenské a východoslovenské regióny mohli realizovať svoj rastový potenciál. Pre verejné investície sú brzdou administratívne a regulačné prekážky súvisiace s plánovaním investícií, ako aj nedostatočná transparentnosť a dlhé trvanie postupov pri získavaní stavebných a územných povolení. Finančné prostriedky EÚ predstavujú v porovnaní s úrovňami pozorovanými v ostatných členských štátoch v danom regióne veľmi vysoký podiel na celkových verejných investíciách na Slovensku. Využívaniu eurofondov navyše bráni chabé riadenie postupov plánovania, nevyhovujúce vypracúvanie a výber projektov a nedodržiavanie požiadaviek v oblasti posúdení environmentálneho vplyvu. Prispôsobovanie verejných obstarávaní určitým uchádzačom obmedzuje hospodársku súťaž a má za následok vysoké konečné ceny. Tieto problémy by mohol pomôcť prekonať zlepšený dohľad a väčšia miera expertízy vo verejných subjektoch zapojených do obstarávania. Nedostatočná efektívnosť a kvalita verejnej správy a systému súdnicstva sú pre podnikateľské prostredie obzvlášť škodlivé, pričom riešené ešte neboli záležitosti ako reforma občianskeho súdneho konania a nerovnomerné rozdelenie pracovnej záťaže na súdoch.
- (14) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra komplexnú analýzu hospodárskej politiky Slovenska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2015. Zároveň posúdila program stability, národný program reforiem a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Slovensku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku na Slovensku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni EÚ do budúceho vnútroštátneho rozhodovania. Jej odporúčania v rámci európskeho semestra sa premietli do ďalej uvedených odporúčaní 1 až 4.
- (15) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability a zastáva názor ⁽¹⁾, že Slovensko spĺňa ustanovenia Paktu stability a rastu.
- (16) V rámci európskeho semestra Komisia vykonala aj analýzu hospodárskej politiky eurozóny ako celku. Na základe tejto analýzy Rada vydala osobitné odporúčania adresované členským štátom, ktorých menou je euro ⁽²⁾. Slovensko ako krajina, ktorej menou je euro, by malo takisto zabezpečiť úplné a včasné vykonanie uvedených odporúčaní.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Slovensko v rokoch 2015 a 2016 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Zlepšiť nákladovú efektívnosť sektora zdravotníctva, a to aj zefektívnením riadenia nemocničnej starostlivosti a posilnením primárnej zdravotnej starostlivosti. Prijat' opatrenia na zvýšenie výberu daní.
2. Prijat' dodatočné opatrenia na riešenie dlhohodobej nezamestnanosti, a to zlepšením aktívnych opatrení, druhej šance na vzdelávanie a zavedením vysoko kvalitatnej odbornej prípravy prispôbenej potrebám jednotlivcov. Zlepšiť motivačné opatrenia pre ženy, aby zostali v zamestnaní alebo sa do zamestnania vrátili, a to zlepšením poskytovania služieb starostlivosti o deti.
3. Zlepšiť odbornú prípravu učiteľov a atraktívnosť učiteľskej profesie, aby sa zvrátilo zhoršovanie študijných výsledkov. Zvýšiť účasť rómskych detí v hlavnom vzdelávacom prúde a na vysoko kvalitnom vzdelávaní v ranom detstve.

⁽¹⁾ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 272, 18.8.2015, s. 98.

-
4. Posilniť investície do infraštruktúry, zlepšiť a racionalizovať administratívne postupy získavania územných a stavebných povolení. Zvýšiť mieru hospodárskej súťaže a zlepšiť mechanizmy dohľadu pri verejnom obstarávaní.

V Bruseli 14. júla 2015

Za Radu
predseda
P. GRAMEGNA
